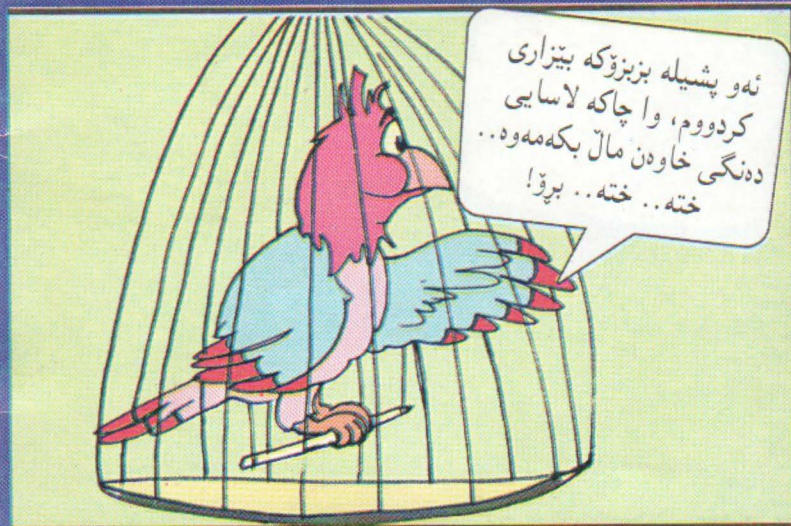

پشیلہ و توونی

و. له عهده بيبه وه: فيان شيركو
نيگار: دلشاد عه لي

ئەحمەد سەلامى چىروڭنووس و شاعىر

ئا: زانىيار سەردار قىرگەيى - سلىمانى

* ئەحمەد سەلام يەككىكە لە چىروڭنووس و شاعىرە ديارەكانى كوردستان، كە چىروڭكى مندالانى نووسىووە وەرىگىراوە.

* لەسالى ۱۹۴۱ لە گەرەكى (زەرگەتە) ى شارى سلىمانى لەدايك بوووە لەسالى ۱۹۶۴ - ۱۹۶۵ كۆلىزى ئاداب / بەشى كوردى لەزانكۆى بەغدا تەواكردووە.

* لەنىوان سالانى ۱۹۶۷ - ۱۹۹۰ لەشارى سلىمانى ماموستا و بەرپۆبەرى قوتابخانە ناوەندىبەكان بوو.

* لەناوەراستى سالانى شەستەكاندا دەستى داووتە نووسىن و بابەتى لە زۆرەي رۆژنامە و گوڤارەكاندا بلاوكردووەتەو.

* لەناوەراستى سالانى نەووتەكانەو تا ئىستا چەندىن چىروڭكى مندالانى لە گوڤارى (هەنگ) دا بلاوكردووەتەو.

* كۆمەلە شىعەرىكى بەناوى (رستى شىعەرى ئاگراوى) و كۆمەلە چىروڭكى كورتى بەناوى (رۆژگارە خەماوبىبەكان)

بلاوكردووەتەو، كۆمەلە چىروڭكى مندالانىشى ئامادەىە بۆ چاپ بەناوى (رازى مندالان).

* ئەمەش غمۆنەىەكە

لەشىعەرىكانى ماموستا

ئەحمەد سەلام كە تايبەتە بە

مندال:

زمانى گول

ئەى مندالانى گەرەك نەكەن يارى كەن بەچەك

رېتى ئاشتى بگرنە بەر دووربن لەئاگرى شەر

ئاشتى پەيامى خواىە شەر وىرانىبى لەدواىە

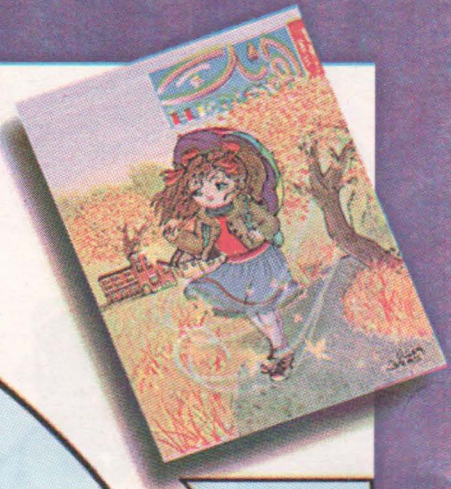
ئىتوہ ئەگەر دلسۆزبن (ئەبى دلسۆزى ھۆزبن)

ھۆزى ئىمە بەئاشتى زۆرمان دەگاتە دەستى

زمانى گول پەپرەو كەن نەفرەت لە (شەرە كەو) كەن

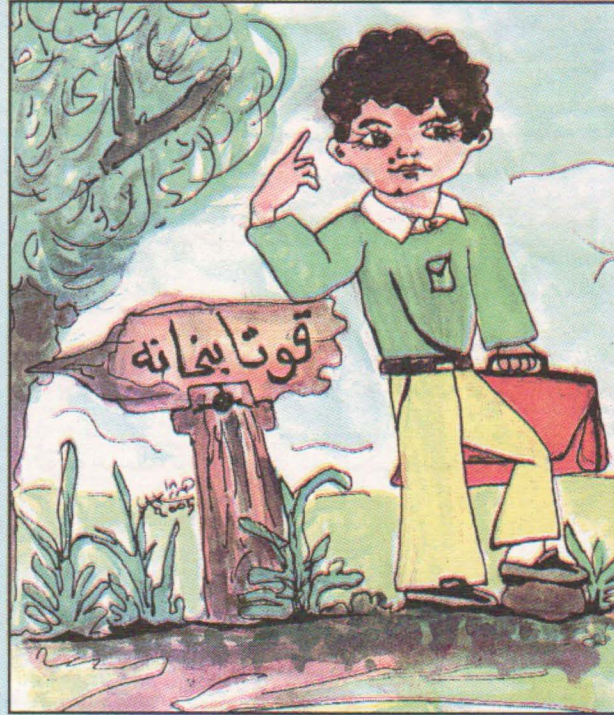

گۆفاریکی مانگانهی منداڵانه
وهزارهتی رۆشنبیری هه‌ریمی کوردستان
ده‌ریده‌کات

به‌رهو پۆلی یه‌که‌م

له‌ باخچه‌و گولزاره‌وه
له‌ خه‌نده‌ی به‌هاره‌وه
وه‌کو گزنگی به‌یان
ئارام و نه‌رم و نیان
ده‌چم بۆ پۆلی یه‌که‌م
دریژه‌ به‌خویندن ده‌ده‌م
به‌ئاواتی دل و گیان
ده‌بم به‌جوانترین په‌یام
بۆ سه‌راپا کوردستان
خونچه‌ گولێ ناوباخچه‌م
خۆری کوردی یه‌کپارچه‌م

هۆنراوه‌ی: عوسمان محهمهد شه‌ورامی
نیگار: هه‌زار سه‌لاج

ژماره‌ 111
تشرینی یه‌که‌م 2005

HENG

A children Monthly Magazine
Issued by
The Ministry of Culture - Kurdistan Region

به‌ریته‌به‌ری نووسین
گولهر جه‌یبب سیامه‌نسووری

سه‌رنوسه‌ر
جه‌مه‌سایح شه‌ره‌هادی

خاوه‌نی ئیمیتباز
سامی شۆرش
وه‌زیری رۆشنبیری

بیت چنن
مییدیا خالیید

فه‌رزی ره‌نگه‌کان
ئاسۆ خالیید

به‌ریته‌به‌ری هونه‌ری
عه‌بدولقادر عه‌لی مه‌ردان

ناونیشان: کوردستان - هه‌ولێر - شه‌قامی هه‌له‌بجه‌ / باله‌خانه‌ی (کۆشکی هونه‌ر) نه‌ژمی یه‌که‌م
ت/ به‌داله‌ 2234888 - مۆبایل 4495608

چاپ:

به‌ریته‌به‌رایه‌تی چاپخانه‌ی رۆشنبیری - هه‌ولێر

گۆفاری هه‌نگ له‌سه‌ر سایتی
www.w-roshnbiri.org
بخوینه‌وه

به‌رگی یه‌که‌م: په‌خشانه‌ گه‌لالی
به‌رگی دووه‌م: دلشاد عه‌لی

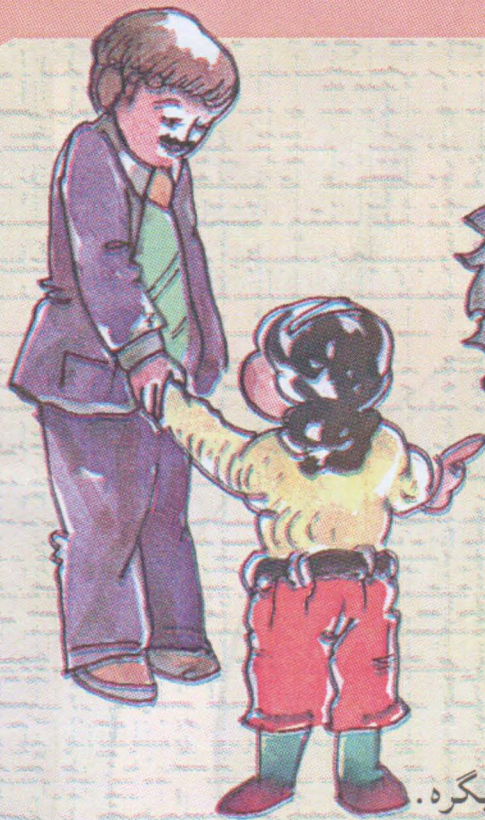

دۆستایه تی

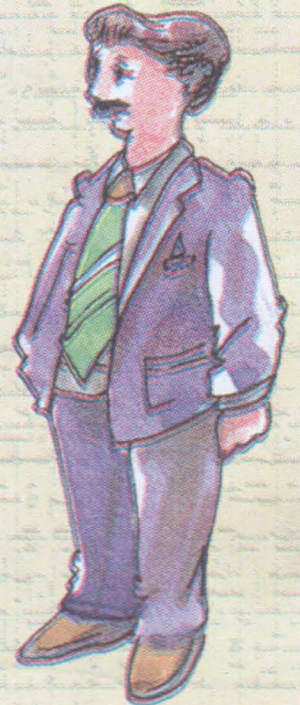
نووسینی: محهمهد کهریم نانهوا
نیگار: دارا محهمهد عهلی

کاتی نیوه رۆ دنیا
گه رم بوو برکی
ده کرد، (ئالان) ی
بچکۆله له گه ل

باوکی به سواری ئۆتۆمبیل له بازاره وه به ره و ما ل ده گه رانه وه، له نا کا و
دیتی مامۆستا هه ردی، مامۆستای قوتا بخانه که یان له سه ر شوسته
را وه ستا وه و، چا وه پروانی (پاس) ده کات.

ئالان به باوکی گوت: بابه زه حمه ت نه بی رایگره.
باوکی ئۆتۆمبیله که ی له لاتهریکی شه قام راگرت، لیتی پرسی: چیه کچم
خیره؟!

ئالان گوتی: به لێ بابه خوشیت.

پاشان دابه زی، چوه به رده می مامۆستا هه ردی، دوا ی سلا و و ریز، پیتی
گوت: فه رموو مامۆستا، که ره م که با بتگه یه نینه وه بو ما ل.
مامۆستا سوار بوو، ئینجا له گه ل باوکی پیتی ناساندن، پاشان به رپگا وه
مامۆستا باسی زیره کی و لیها تووی و ژیری ئالانی کرد، به مه خوشحال بوو
که توانیوه تی په روه رده ی نه وه یه کی نه مه کداری وه کو ئالان بکات.
دوا جار باوکی ئالان سوپاسی باوکی هه ردی و ئالانی کردو گوتی:

گه شبینم به دۆستایه تی

نیوان مامۆستا و قوتابی،

چونکه دلنیام که نه م

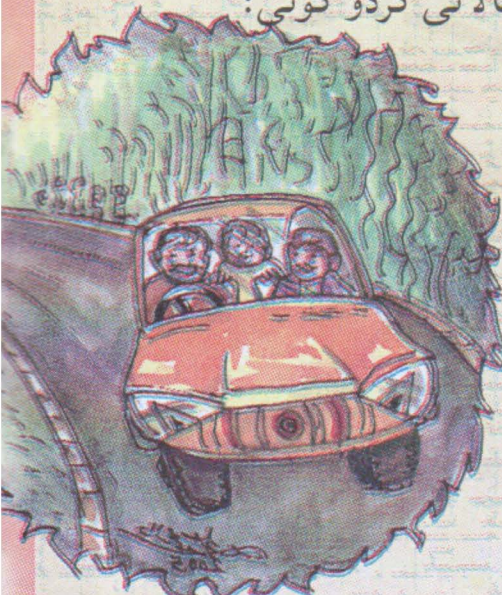
دۆستایه تی به ده بیته به ردی

بنچینه ی به خته وه ری

گه لیکێ شارستانی به تخوازو

نیشتمانیکێ ئازادو

سه ره خو.

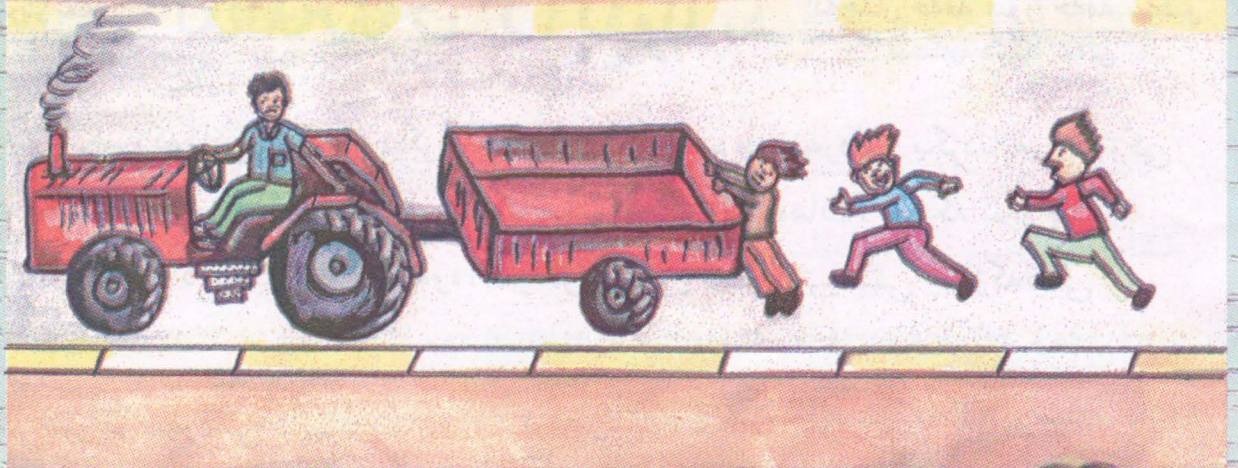
خۆگرتن بە عارەبانە

نووسینی: شاخەوان عەلی حەمەد
نیگار: سەلاح مەهەدی

0

ژمارە ۱۱۱
ئەزەرنی یەكەم
۲۰۰۵

نەهرۆ لە ترسان خۆیان فرێدا، شێرکۆ ئازاری
پێ نهگەشت، بەلام نەهرۆ بە گوێزە
شەلینە کە ی لەو دەچوو ئازاری پێگە یشتی،
بەراکە راگ گەرانە وە لای کاو، شێرکۆ
بەر قەو وە کە و تە جنیودان بە شوفیرە کە!
کاو و رووی تیکرن و بە دەم ناخ
هەلکێشانە وە گوئی: هاوڕێیان، جنیودان بۆ
مروفت عەیبە، گوناھی ئەو شوفیرە چیبە تو
بێ پرسى ئەو خۆت بە عارەبانە کە یە وە
بگرت؟ باشە گەر لەو کاتە ی خۆتان فرێدا،
دەستیکتان یان قاچیکتان یان سەرتان
بشکایە و نە تانتوانیبوایە هەلبستنه وە
لەو کاتە دا ئۆتۆمبیلێکی دیکە خێراتر
بەهاتایە و بە سەرتان بکە و تایە، چیتان لێ
دەهات؟!
شێرکۆ و نەهرۆ کە میک دامان، ئەو جا
بە پەرۆشە وە گوئیان: زۆر شوکر ئەمجارە
هیچمان لێ نەهات. . پەشیمانین، بەلێن بێ
لەمە و دوا نای شتیک بکەین کە مەترسیی
لەسەر زیاماندا هەبێت.

قوتابخانە کە تەواو دوور بوو کاتیک
شێرکۆ و کاو و نەهرۆ گەبشتنه روخی شەقامە
سەرەکییە کە، تراکتۆرێک بە بەردەمیاندا
تێپەری، شێرکۆ بە پێکە نینە وە گوئی: دە
یکە و نە خۆتان، خاوەن تراکتۆرە کە ئاگای
لێمان نییە، یابو خۆمان لە دوا وە خۆ
بە عارەبانە کە یە وە بگرن، بەمە هیچ نەبێ
لە قوتابخانە کە مان نزیک دەبینە وە.
نەهرۆ پێی باش بوو، گوئی: قسە کەت
راستە، خۆ گەر لە قوتابخانە شمان نزیک
نە کاتە وە، ئەو و هەر خۆگرتن بە عارەبانە
خۆشە.
بەراکردن کە و تە دوا ی تراکتۆرە کە و خۆیان
بە عارەبانە کە وە گرت، بەلام کاو و چۆن
دەرۆشت رویشتنی خۆی تیک نەدا، بەلکو
بەو دیمە نە ی لەوانی بینی ناوچەوانی گرز کرد
و سەری هەلبێری و تەماشای کردن.
شوفیرە کە لە نیو وە ی ئاوری لێدانە وە،
بە دەم دەست هەلشە قاندن و هەر شە کردنە وە
تراکتۆرە کە ی هیواش کردە وە. بەمە شێرکۆ و

ژماره ۱۱۱
تشرینی یه کهم
۲۰۰۵

لیفنه‌کە‌ی داپیره

نووسینی:
به‌خشان جهمه میرزا جهمه شه‌فیع
نیگار: دلشاد عه‌لی

ژیار زۆری هه‌ز له‌ چیرۆکه‌کانی داپیره‌ی ده‌کرد، هه‌ر شه‌ویک داپیره‌ی سه‌ردانی بکردنایه‌و چیرۆکی بۆ بگێرایه‌ته‌وه‌، ئه‌وشه‌وه‌ خه‌وی خۆشی ده‌بینی و به‌یانیش زوو به‌ئاگا ده‌هات، چونکه‌ شه‌و باش خه‌وی لێده‌که‌وت، به‌لام که‌ داپیره‌ی ده‌رۆیشه‌ته‌وه‌، نه‌یده‌زانی چۆن ئیتر گوێبیستی چیرۆکه‌کانی داپیره‌ی بیت.

رۆژێکیان ژیار چوو بۆ سه‌ردانی داپیره‌ی و چه‌پکیک گۆلی جوانیشی به‌دیاری بۆ برد و لێی پرسى که‌ چی بکات بۆ ئه‌وه‌ی بتوانیت به‌باشی بخه‌ویت.

داپیره‌ش ده‌ستی به‌سه‌ر سه‌ربدا هێنا و لیفنه‌یه‌کی ره‌نگاوپه‌نگی به‌دیاری پێبه‌خشی و گۆتی: به‌م لیفنه‌یه‌ بخه‌وه‌و بیر له‌ چیرۆکه‌کانی داپیره‌ت بکه‌وه‌.

له‌و رۆژه‌وه‌ ژیار به‌لیفنه‌که‌ی داپیره‌ی ده‌خه‌ویت، هه‌موو شه‌ویک خه‌وی خۆش ده‌بینی و به‌یانیش زوو له‌خه‌و هه‌لده‌ستی.

چه‌نده‌ جوانه‌ گونده‌که‌م
گونده‌ خنجیلانه‌که‌م
ئه‌و لوتکه‌و شاخ و چیايه
بۆمان پشت و په‌نایه
ئه‌م کاریزو کانیه
کانگای کامه‌رانییه
خۆ ئه‌م ره‌زو دێبه‌ره
هه‌مووی زیرو گه‌وه‌هه‌ره

گونده‌که‌م

هۆنراوه‌ی: شوان غه‌مبار
نیگار: ساوین دارا

۷
 ژماره ۱۱۱
 تشرینی یه‌که‌م
 ۲۰۰۵

ئا: سابیر مه‌عرووف
 نیگار: هه‌زار سه‌لاج

به‌شداری و خۆپه‌رستی

له‌شه‌ویکی ساردی زستاندا، دوو‌که‌س پیکه‌وه به‌پێگایه‌کدا ده‌رۆشتن، یه‌که‌میان چه‌رخ و شقارتی هه‌بوو، دوو‌هه‌میشیان میوژی پیبوو.

ساردی و سه‌رمای شه‌وه‌که زیادی کرد، بۆیه‌ که‌سی یه‌که‌م شقارتی‌که‌ی به‌کاره‌یناو ناگری کرده‌وه و داوای له‌براده‌ره‌که‌شی کرد، با ئه‌ویش له‌به‌ر ناگره‌که‌ خۆی گه‌رم بکاته‌وه، به‌مه‌رجیک به‌شیکی له‌و میوژه‌ بداتی که‌ هه‌لی گرتبوو، به‌لام که‌سی دوو‌هه‌می خاوه‌ن میوژ، میوژه‌که‌ی هه‌ر بۆخۆی ده‌ویست و قایل نه‌بوو به‌شی براده‌ره‌که‌ی لی بدات، بۆیه‌ له‌ناگره‌که‌ کشایه‌وه‌و

دوو‌رکه‌وته‌وه‌و به‌شداری
 براده‌ره‌که‌ی نه‌کرد.

به‌یانی که‌ رۆژ بووه‌وه، کابرای
 خاوه‌ن ناگر زیندوو مابوو‌ه‌وه‌و
 کابرای خاوه‌ن میوژیش ره‌ق

بووبوو‌ه‌وه‌و مردبوو .

سه‌رچاوه‌کان:

۱- فۆلکلۆری کوردی.

۲- الامثال الشعبیه.

۳- العربی الصغیر: بۆلیۆ ۲۰۰۵

ئه‌م ده‌شت و دۆل و گرده

هه‌مووی نه‌وت و گوگرده

گشتی هه‌ر خێرو بی‌ره

بست به‌بست خاکمان زبیره

کوردستان هه‌ر ئاوابی

هه‌رده‌م له‌خۆشی دابی

دایله چۆله‌که‌یه‌ک
له‌هیلانه‌که‌ی نیشنبوه،
له‌په‌هه‌ستی به‌جوولانی
هیلله‌که‌ کرد، دایله‌که
گوتی:

ئا: له‌ئهدهبی که‌نه‌دییه‌وه:
شهرمین عه‌بدوئلا رواندزی

ئای.. ئای.. وا دیاره هیلکه‌که‌ خه‌ریکه‌ ده‌ترووکی، باشتروایه به‌ر له‌وه‌ی ده‌ریچیت
بچم خۆراکی بۆ په‌یدا بکه‌م تا بیخوات.
دایکه‌که‌ رۆیشت..

هیلکه‌که‌ له‌شوینی خۆی ده‌جوولایه‌وه، پاشان شكاو بیچوه
چۆله‌که‌یه‌کی لی هاته‌ ده‌ر.

بیچوه‌ چۆله‌که‌که‌ گوتی: کوا دایکم؟
چاوی به‌ملاو به‌ولادا گیترا، به‌لام دایکی نه‌بینی، گوتی:
من خۆم ده‌چم به‌دوایدا ده‌گه‌ریم.
رۆیشت، زۆر دوور رۆیشت، هه‌رچه‌نده‌ نه‌یده‌توانی
بفریت به‌لام ده‌یتوانی پروات.

گه‌را.. گه‌را.. هه‌رچه‌نده‌ نه‌یده‌زانی ره‌نگی دایکی چۆنه‌و به‌چی
ده‌چیت..

بیچوه‌ چۆله‌که‌که‌ پشیله‌یه‌کی بینی، پیتی گوت نایا تو دایکمی؟
پشیله‌که‌ سه‌یریکی کرد، به‌لام هیچ وه‌لامیکی نه‌دایه‌وه‌و رۆیشت.
ئه‌مجاره‌ مریشکیکی بینی، پیتی گوت: نایا تو دایکمی؟
گوتی: نه‌!

ئه‌مجاره‌ سه‌گیکی بینی، گوتی: نایا تو دایکمی.

سه‌گه‌که‌ش گوتی: نه‌خیر من دایکت نیم، من سه‌گم.

بیچوه‌ چۆله‌که‌که‌ گوتی: باشه، پشیله‌که‌ دایکم نه‌بوو، مریشکه‌که‌

دایکم نه‌بوو، سه‌گه‌که‌ش دایکم نه‌بوو.. ئه‌ی کوا دایکم؟!

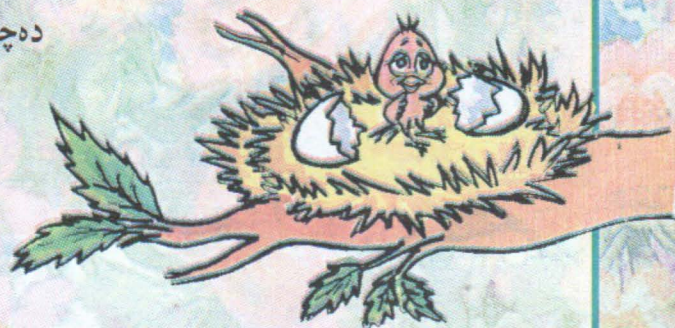
هه‌ر له‌رۆیشتن به‌رده‌وام بوو تا گه‌یشته‌ (گا) یه‌ک، لیتی نزیک بووه‌وه،

لیتی پرسی: نایا تو دایکمی؟

ئه‌ویش گوتی: من چۆن ده‌بی دایکی تو بيم؟ من (گا)م!

بیچوه‌ چۆله‌که‌که‌ له‌به‌رده‌م خۆیه‌وه‌ قسه‌ی ده‌کردو

ده‌یگوت: نایا ده‌بی من دایکم هه‌بیت؟

۹

ژماره ۱۱۰
نەیلوول ۲۰۰۵

پاشان ھەر بەخۆی وەلامی دەدایەو: من دەزانم دایکم ھەیه، ھەر دەبێ
بیدۆزمەو.

دواتر رۆیشت تاگەیشته کۆنە ئۆتۆمبیلیک، بەھەموو عەقڵی خۆی گوتی: دەبێ
ئەمە دایکم بیت. پاشان ھەر خۆی گوتی: نەخیر شتی وا نییە، ئەمە دایکم
نییە!

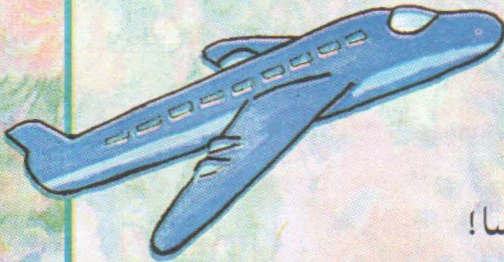

بەردەوام بوو لەرۆیشتن، تا نزیکى دەریایەک بوو، سەیری کرد پاپۆریکی
بینی، گوتی: ھێی.. ئەمە دایکمە!
بانگی پاپۆرەکەى کرد، بەلام نەووستا و رۆیشت.

ھەر بەردەوام بوو لە رۆیشتن، ئەمجارەیان دەنگی فرۆکە یەکی گەورەى بیست،
سەری بەرز کردەو و گوتی: ئەمەیان دایکمە، بەلام فرۆکەکەش نەووستا و
رۆیشت.

بێچوو و چۆلەکە زۆر بەخەمبارییەو لەسەر بەردێک وەستا، ئەو جارە شتیکی
گەورەى بینی نەیزانى چییە، بەلام ئۆتۆمبیل بەرزکەرەو (رافیعە) بوو، گوتی:
ھێی.. ھێی.. ئەمەیان دایکمە!

بەراکردن چوو سەری، راووستا و گوتی: دایە.. دایە.. ئەو منم لیترە،
کە ئۆتۆمبیل بەرزکەرەو کە دەستی بەکارکرد، چۆلەکە لە دەنگە گەورەکەى ترسا!
گوتی دەبێ لیترە نەمیتنم، بەلام نەیتوانی بیتە خوارەو.

ئۆتۆمبیلەکە رۆیشت، ئەویش ھەر لەسەری بوو، ھاواری کرد: ئەو بۆ کوێ
دەچیت و چیم لێ دەکەى؟ مەهینە خوارەو، من دەمەوێ بچمەو مالى خۆم و
دایکم ببینم.

ئۆتۆمبیلەکە بیری کردەو و بەرزى کردەو بۆ سەرھیلانەى خۆى،
لەوکاتەدا دایکەکە گەرایەو و خواردنیکی باشى بۆ ھینا بو.

پێى گوت: دەزانیت من کیم؟!

بێچوو و چۆلەکەکەش گوتی:

بەلێ من دەزانم ئیمە کێین، ئیمە پشیلە نین، مریشک
نین، سەگ نین، گانین، پاپۆرین، فرۆکە نین،
ئۆتۆمبیلیش نین.. ئیمە بالندەین و تۆش دایکی
منی...

بەیەک شاد بوونەو.

لیژنه‌ی خاچی سووری نیوده‌وله‌تی

چۆن دامه‌زرا

و. له‌عه‌ره‌بیبیه‌وه:
ناهیر عوسمان
نیگار: په‌یام شاهین

زامدارانیان دارشت.
له‌سالی ۱۸۷۴ یشدا یه‌که‌م
ریک‌که‌وتننامه‌ی پارێزگاری
زامدارانی جه‌نگ به‌ناوی
ریک‌خراوی (لیژنه‌ی نیو
ده‌وله‌تیی خاچی سوور)
مۆرکرا، که‌ باره‌گاکه‌ی له‌شاری
(جنیف) ه، پیچه‌وانه‌کردنه‌وه‌ی
ئالای ولاتی سویسراش بوو به
دروشمی ریک‌خراوه‌که، واته
ره‌نگی خاچه‌که‌ کرایه‌ سوورو
ده‌ورو به‌ریشی کرایه‌ سپی. له‌م
رۆژه‌وه‌ش ئەم ریک‌خراوه
له‌جه‌نگ و کاره‌ساته
سروشتییه‌کانی وه‌کو
بوومه‌له‌رزوه‌ لافاوه‌کان فریای
لیقه‌وماوان ده‌که‌ویت و کۆمه‌ک
و یارمه‌تیان پیشکەش
ده‌کات.

سه‌رچاوه: مجله‌ (سندیاد) العدد (۱۵)
۲۰۰۳ ص ۱۱

له‌حوزه‌یرانی سالی ۱۸۵۹ دا سهرمایه‌داری سویسری (هنری دۆنان)
گه‌شتیکی بو باکووری ئیتالیا ده‌ست پیکرد، تا‌کو بو گه‌توگۆکردن
له‌باره‌ی هه‌ندی‌ک مه‌سه‌له‌ی بازرگانیه‌وه‌ چاوی به‌ئیمپراتۆری
فه‌ره‌نسایی (ناپلیۆنی سییه‌م) بکه‌ویت، چونکه‌ ئیمپراتۆر ئەو کاته
جه‌نگیکی گه‌وره‌ی دژی نه‌مساییه‌کان به‌ریا‌کردبوو.
دۆنان هه‌ر که‌ له‌ده‌وره‌ی ئەو شارۆچکه‌یه‌ نزی‌ک که‌وته‌وه‌ که
ئیمپراتۆری تیدا نیشته‌جێ بوو بوو، هه‌ستی به‌سه‌رسورمان و
ترسیکی گه‌وره‌ کرد، چونکه‌ گۆره‌پانی جه‌نگه‌که‌ هه‌زاران کوژراو و
برینداری لێ که‌وتبوو، که‌ به‌ده‌ست ئازار ده‌تلانه‌وه‌و که‌س نه‌بوو
فریایان بکه‌وی و یارمه‌تیان بدات و مردووه‌کان بنیژی.

دۆنان هه‌ولیدا فریای هه‌ندیکیان بکه‌ویت، به‌لام که‌ له‌ناو
زامداره‌کاندا ده‌گه‌راو له‌نزی‌که‌وه‌ کاره‌ساته‌که‌ی به‌چاوی
خۆی ده‌بینی، زیاتر تووشی چه‌په‌سان ده‌بوو، چونکه
فریاکه‌وتنی ئەو هه‌موو که‌سه‌ به‌ته‌نیا که‌سی‌ک نه‌ده‌کرا، بۆیه
ده‌مۆده‌ست روو له‌شارۆچکه‌که‌ ده‌کات و ئافره‌ته‌کان بو
برینپێچی و پیاوه‌کانیش بو فریاگوزاری کۆده‌کاته‌وه‌و هه‌موو
لایه‌ک به‌چالاکییه‌وه‌ ده‌ست به‌کارده‌که‌ن.

دوای کۆتایی هاتنی جه‌نگه‌که‌ش بیره‌وه‌ریه‌ تاله‌کان
له‌یادی (دۆنان) نه‌چوونه‌وه، بۆیه له‌سالی ۱۸۷۳ دا له‌گه‌ڵ
چه‌ند پسپۆرو سهرمایه‌داریکدا کۆبووه‌وه‌و بیروکه‌ی
دامه‌زراندنی ریک‌خراویکی نیو ده‌وله‌تیی فریاکه‌وتنی

ICRC

١١
 ژماره ١١١
 تشرینی یه‌که‌م
 ٢٠٠٥

هاوړیکانم.

پ: ٥: جگه له‌کاری

بیژهری چیتر؟

و: جگه له‌کاری بیژهری

له‌دوو چالاکیی منداآندا

له‌گه‌ل به‌رپوه‌به‌رایه‌تی

رؤشنبیری منداآندا به‌شداریم

کردووه، له‌یه‌که‌م فیستیقالی

منداآن و‌ناهنگی نه‌مسالی

رؤژی جیهانیی منداآن، هه‌روه‌ها له‌درامای (چوله‌که‌ی

په‌رژینه‌که‌) دا ده‌وری سه‌ره‌کیم بینی، که درامایه‌کی رادیوی

بوو، پیکه‌ت‌بوو له‌(٢٠٦) نه‌لقه‌و له‌ده‌نگی حکومه‌تی

هه‌ریم هاته‌ په‌خش و‌تومارکردن، ئیستاش سه‌رقالم به‌خولی

کومپیوته‌ر.

پ: ٦: ده‌لین ساره ده‌نگی خوښه، چونه‌گورانی نالیتیت؟

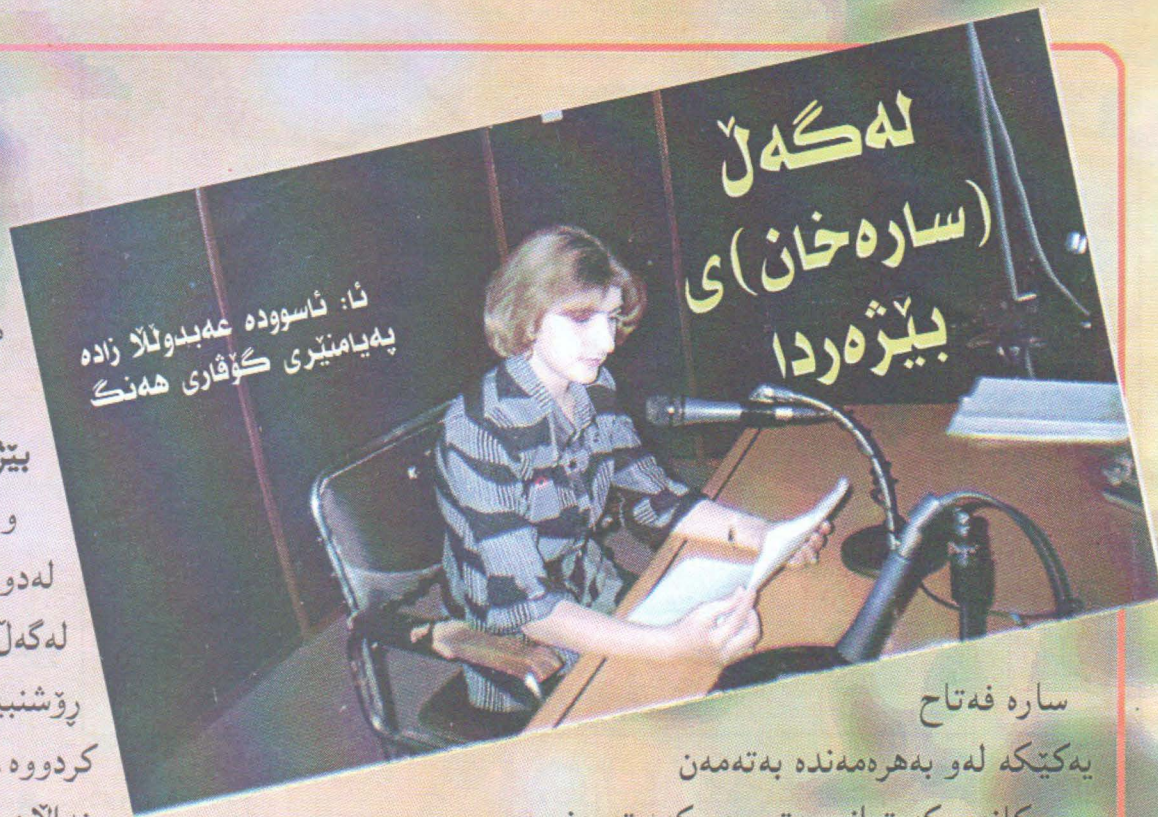
و: وه‌کو‌هز زؤر‌ه‌زم لیه‌ گورانی بلیم. به‌لام چونکه

له‌خویندن به‌رده‌وامم و‌بیژهری رؤژانه‌شم، بویه‌ بیرم لیتی

نه‌کردووه‌ته‌وه.

پ: ٧: به‌کام بیژهر سهرسامیت؟

و: له‌منداآن به‌سؤماو سیقان، له‌گه‌ورانیش به‌شاهو‌ته‌مین.

ساره فه‌تاح

یه‌کیتکه له‌و به‌هه‌رمه‌نده به‌ته‌مه‌ن

بچوو‌کانه‌ی که توانیوبه‌تی به‌و که‌م ته‌مه‌نیبه‌وه

زؤر‌کاری نایاب و‌جوان نه‌نجام بدات، ساره

ته‌مه‌نی شازده‌سال و‌نیو‌ده‌بیت، به‌لام

بیژهری‌کی سه‌ره‌که‌وتووی دنیای گه‌ورانو

له‌گورانی گو‌تنیشدا ده‌نگی‌کی ناسک و

به‌جوښی هه‌یه.

ئیمه له‌گوڤاری (هه‌نگ) دا به‌چهند

پرسیاریک ساره‌مان دواند:

پ: ١: ساره‌کیتیه؟

و: ساره نه‌و که‌سه‌یه له‌منداآلیبه‌وه ده‌ستی

به‌کاری گه‌وران کرد.

پ: ٢: له‌که‌یه‌وه خولیای کاری بیژهریت؟

و: زؤر بچوو‌ک بووم‌ه‌زم له‌کاری بیژهری

بوو، نه‌وه بو‌ماوه‌ی دوو‌سالیش ده‌بیت بیژهرم

له‌ده‌نگی هه‌ریمی کوردستان.

پ: ٣: بیژهری منداآن ده‌بی‌چون بیت؟

و: بیژهری منداآن ده‌بی‌خولیای دنیای

منداآن بیت و‌نه‌و کارانه‌ی ده‌یکات له‌گه‌ل

منداآندا بگو‌نجیت.

پ: ٤: کتی هانده‌رته بو‌کاری بیژهری؟

و: له‌ماله‌وه خوشکه‌کانم، له‌ده‌روه‌ش

ئەو پیاووی پارەکهیان لێ دزی

و. لەئینگلیزییەوه: جەزا جەمەلاو
نیگار: مریەم عەبدوللا

بۆ بەیانی پیاووەکە پاش ئەووی لەخەو هەستا،
چوو بۆ سەر بیرهکەو بینی پارەکهی دزراوه،
بەمە بۆی ئاشکرا بوو کە خاوەنی میوانخانەکە
فیلتی لێ کردووه، بەلام ئەو پیاووە زۆر زبرەک و
داناوو، بۆیە بیری لە پلانیک کردووه تا
پارەکهی دەست بکەوێتتهوه.

پاش ئەووی گەرایهوه بۆ میوانخانەکە، وا
خۆی دەرخواست کە پارەکهی نەدزراوه، پاشان
پرووی کردە خاوەنی میوانخانەکەو گوتی: من
ئەمڕۆ دەچمە بازاری ئەم شارۆچکەیهو پاش
ئەووی پارەیهکی زۆرم دەست دەکەوێت
دەگەریمهوه، ئایا ئەو پارەیهی کە دەستم
دەکەوێت هەر لەهه مان شویندا بیشارمهوه؟
خاوەنی میوانخانەکە لەبەر ئەووی زۆر
چاوچنۆک بوو و دەیویست ئەو پارەیهی کە
پیاووەکە لەبازار دەستی دەکەوێت ئەویش
بدزیت، بۆیە گوتی: بەلێ هەر لەهه مان
شویندا بیشارهوه، بیرهکە جیگایهکی زۆر
باشه.

پیاویک بەسواری ئەسپیکهوه کە دوو
جانتای پارە لێ بارکراوو، خۆی کرد بەناو
شارۆچکەیه کدا. ئەو پیاووە پاش ئەووی شهوی
بەسەردا هات، پرووی کردە میوانخانە
شارۆچکەکە.

پیاووەکە لەوه دەترسا کەسپیک پارەکهی لێ
بدزیت، بۆیە لەخاوەنی میوانخانەکە پرسی:
پارەکەم لەکوی بشارمهوه تا دز پیتی نەزانن؟
خاوەنی میوانخانەکەش گوتی: لەپشت
میوانخانەکەوه بیرییک ههیه وشکی کردووه،
برۆ لەناو ئەو بیرهدا بیشارهوه، کەس پیتی
نازانیت.

پیاووەکە بەقسەمی خاوەن میوانخانەکە کردو
چوو پارەکهی لەناو بیرهکەدا شاردهوه، پاشان
هاتهوه بۆ میوانخانەکەو خهوت، بەلام
لەنیوهشه ودا خاوەنی میوانخانەکە بەدزە دزە
خۆی لە بیرهکە نزیک کردووه، پاشان چوووه ناو
بیرهکەو پارەکهی دەرھینا و بردی.

١٣

ژماره ١١١
نشرینی یه کهم
٢٠٠٥

کۆله کهی هه رقه ل

ئا: خالید سابیر - سلیمانی

له ده ربه ندی (جه بهل تاریق) که هه ردوو
کیشوه ری نه وروپا و نه فریقای لیك
جیا کردوو ته وه و بووه ته هو ی
به یه کلکاندنی هه ردوو ده ریای سپیی
ناوه ندو ئوقیانوسی ته تله سی، دوو
به ردی گه وره ی چه ماوه هه ن
که له دپرزهمانه وه پیتیان
ده گوت (کۆله کهی هه رقه ل).

ئه و دوو به رده گه وره یه، به به شه که ی
ئه وروپا ده لپن (کالبی) و به به شه که ی
ئه فریقاش ده لپن (ئه بیلا).

گریک (یۆنان) ه کان له کۆندا وایان
لیک ده دایه وه که (هه رقه ل) ی
پاله وانی و لا ته که یان له کاتی
داگیرکردنی ئه و ناوچه یه دا ئه و
ده ربه نده ی کردوو ته وه و له و
سه رده مانده دا ئه و شوینه یان به کۆتایی
زه وی ده زانی.

دوای چه ندین سه ده ئه و شوینه
به رده وام ببوو ه گۆره پانی جهنگی
سه ربازی و له هه مان کاتیشدا ببوو ه
شویتیکی گرنگی ئابووری و ئیستاش
هه ر رپگه یه کی گه وره ی بازرگانیه ه.

سه رچاوه: این توجده رحله حول العالم، تونس ١٩٨٢

پاش ئه وه ی پیاوه که به ره و بازاری شاره که
که وته ری، خاوه نی میوانخانه که هه ردوو جاننا
پاره که ی برده وه ناو بیره که، تا له گه ل پاره تازه که
هه مووی پیکه وه بدزیت.

ئیواره پیاوه که گه رایه وه، یه کسه ر چوو ه سه ر
بیره که و پاره که ی ده ره یناو بی ئه وه ی خواحافیزی
له خاوه ن میوانخانه که بکات، شاروچکه که ی
به جی هیشت.

به م شیویه پیاوه که به زیره کیی خو ی پلانی
خاوه ن میوانخانه که ی پووچه ل کرده وه،
که ده یویست پاره که ی لی بدزیت.

سه رچاوه: One-Minute Bedtime Stories by shari lewis

بەزەردە خەنە پاھاتووین

ھۆنراوی: ھاشم خۆرانى
نىگار: دارا محەممەد عەلى

تازە پىدەگەين مندالين
ورشەى ئەستىرەى سامالين
باى شەمالين...
مندالى ژىكەلەو وردين
لەنەوەى ئارين و كوردين
دەستوردين

لەو كاتەى بۆ ژيان ھاتووین
بەزەردە خەنە پاھاتووین
ھەر لەسەرپشتى لانكۆلە
بەپس پىسۆكەى دايكۆلە
گوتى: پۆلە...

ژيان پىر خەندەو ئەقىنە
پىر خەونى ھىواى شىرىنە
پى ھەلینە...

بۆيە ئىستاكەش گەشبینين
تیشكى سەر ئاسۆى رەنگينين
مژدە دىنين...

رېبوارى رېتى خوشەويستين
پەپولەى گولى بەھەشتين
وا لەگەشتين

ژيانمان پىر ھىواو رازە
سروودو بەستەو ئاوازە
دلخوازە

گولى پشکووتووى يەك چلین
بەيەك دەست و بەيەك دلین
دەست لەملین

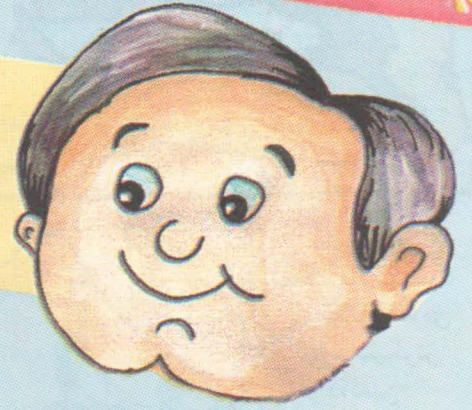
سەل ناکەين لەرېتى تىكۆشان
بۆ ئازادى و خوشىيى ژيان
بۆ كوردستان

هۆنراوهی: شکۆ
نیگار: مریهه عهبدوئالا

ئەتاری

بابە، تامەزرۆی یاریی (ئەتاری) ن
پشووێ هاوینە، بێ ئیش و کارین
لەمالدا بێ دەنگ، یاریی جوان دەکەین
دل و دەرووتمان شادمان دەکەین
ئیتەر ناچینە کۆلان بوو وازی
بێزارین لەشەر، لەجنتیوبازی
یاریی ئەتاری دەمانبزوینتی
توانای بیرمان وەبەرھەم دیتتی
(سیدی) ی ئەتاریش چەندەھا جۆرە
ئەوھیان بکەرە کە سوودی زۆرە
توخوا بابە گیان، زوو بوومان بێنە
پشووێ هاوینە دلمان مەشکیتنە
بەلێنیش دەدەین بێ شەر بەنۆرە
یاریی پێ بکەین لەھەرچی جۆرە
کاتی یاریشمان دوو کاتژمێرپێ
قەت نایکەینە خو، حەزمان پێی فێرپێ
ھەرپێ زانست بوو داھینانی
بووم دنیا جوانە بەرھەمی هانی

* ئەم هۆنراوہیە دەبووایە لەپشووێ هاویندا بلاویکرتنەو، بەلام بەھۆی
دەنگ گەشتن و چەند ھۆیکە دیکە ی ھونەرییەو کەمیتک دواکەوت.

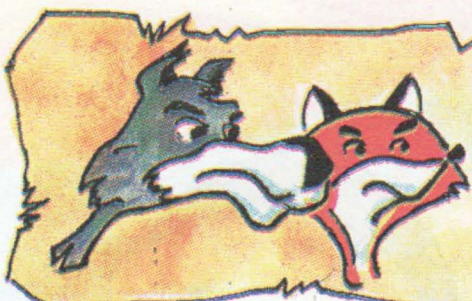
کەرۆشکێکی زێڕه

ژماره 111
نشرینی یه کهم
1005

و. له عه ره بیهوه:
چیمهن کاوئیس

سیناریۆ: هه ورین نه حمهه
نیگار: هیوا عه بدولعه زیز

کەرۆشک بانگهێشت
ده کهین به فیلی نه وهی
ناهنگی ماسیگرتن
ساز ده کهین

هیوا 2005

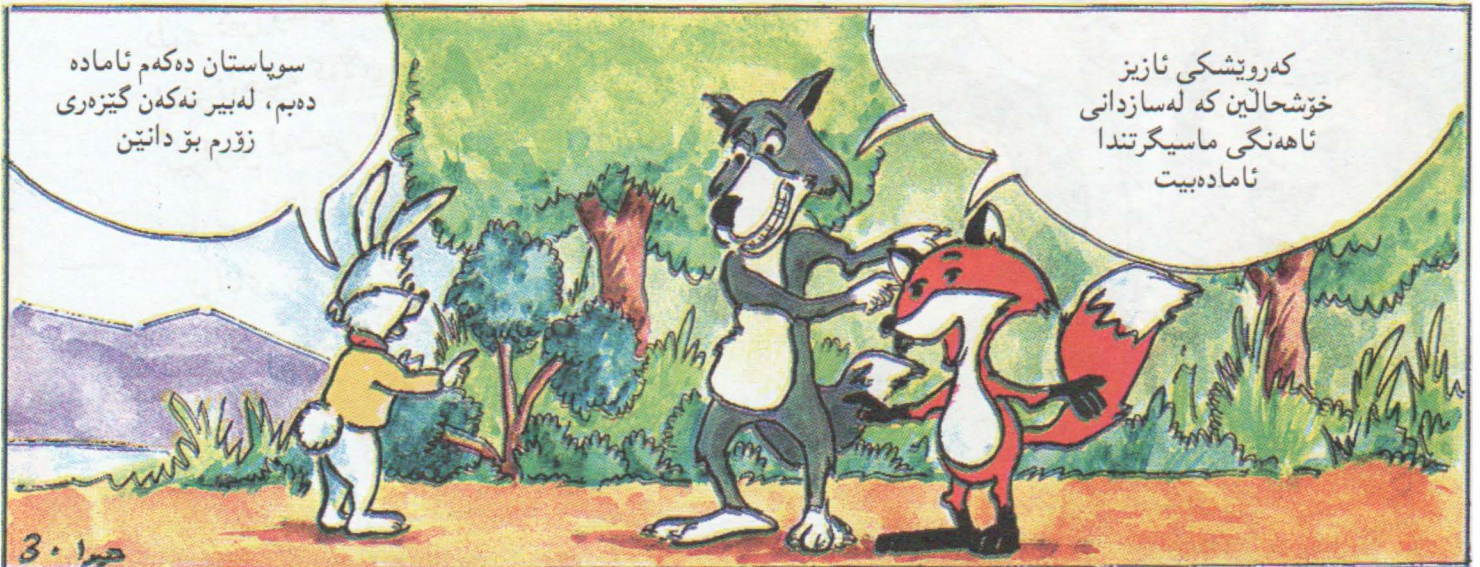
2

مام رتوی فرۆفیلت زۆره،
ده بلی چی بکهین؟

بیوره مام گورگ نه و پیلانهی
بو راو کردنی کەرۆشک داناوه
سه رناگرئ، کەرۆشک به تۆرو
ته له راو ناگرئ

1

سویاستان ده کهم ناماده
دهبم، له بیر نه کهن گیتزهری
زۆرم بو دانین

کەرۆشکی نازیز
خۆشحالین که له سازدانی
ناهنگی ماسیگرتندا
ناماده بیت

هیوا 301

باش بوو نه که و تمه
داویان، باسه به تهی
خواردنه که بیهم و
هه لیم

رتوی فیلباز به توره کهی من
دهیگرین، توره کهی تۆ زۆر گوره به
فیلی پی راوده کرئ

5

نای لهو فیلبازه درندانه
ده یانه ویست بگرن،
خه یالیان خاوه

وا کەرۆشک هات، وا ده زانی ئیمه
په پوله راوده کهین، له پر په لاماری
ده دهین و دهیخۆین

4

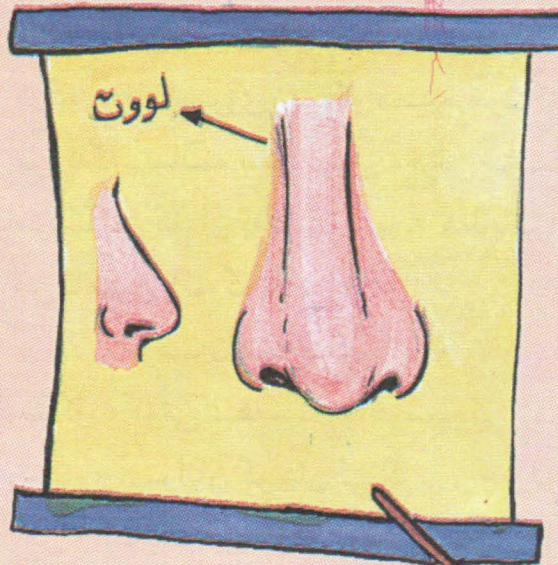

سەرچاوه الأرنب الذکي: دمشق ١٩٩٨.

لووت (کەپوو)

ئا: رەمزی میره کانی
نیگار: پەخشان گە لالی

تایبەت بە خۆی و خالە کانی
گە یانندن، بۆنە کان دە گریت و
دەبیات بۆ میتشک و لەوی
بۆنە کان دە زانترین: بۆنی
خۆش، ناخۆش، زۆر گران..
ئاژەل توانای بۆنکردنی لە
مرۆف زیاترە، مرۆف
پیتوبستی بە (٥٠٠) ملیۆن
ناو کە خانە هەیه لە یە ک مەتری
شەش پالوودا بۆ ئەو هی
هەست بە بۆنی تیک بکات،
بە لام سەگ تەنیا پیتوبستی
بە (٢٠٠) هەزار هەیه و
سەگ دە توانیت (١٠٠)
هەزار بۆن لیک جیابکاتەو،
کە چی مرۆف دە توانیت (٣)
هەزار بۆن لە یە کتر
جیابکاتەو.

لووت ئامرازی
بۆنکردنە، کە سەرەتا بۆنە کە
لە هەردوو کونی لووت
کۆدەبیتهو، پاشان بەرەو پیرەوی
لووت دە چیت، بۆ پارچە یە کێ چلمی
بۆنکردن کە رووبەرە کە ی لە پوولیتیکی
پۆستە رەت ناکات.
ئەم رووبەرە، کە (٣) سم چوار
گۆشە یە، (٢٠٠) ملیۆن خانە ی تایبەت
لە خۆو دە گریت، بە هو ی شفرە ی ناسینی

سەرچاوه: گوژاری (کل الناس) ژمارە ٣٣٥
له ١٥/١٠/١٩٩٩.

ئاھەنگىكى قەشەنگ بو مىندالان

۱۸

زىمىرە ۱۱۱
ئىشرىنى يەكەم
۲۰۰۵

بەبۆنەى كۆتايى
ھاتنى خولەكانى
ھاوبىنەو كىردنەوھى
دەرگاي قوتابخانەكان،
چالايى
قوتابخانەكانى
بەرىپۆبەرايەتتى
پەرۋەردەى ناوھند
ئاھەنگىكى قەشەنگى
بۆ مىندالە
بەشداربووھەكان
سازكرد، كەتتيددا
زارۆكە بەشداربووھەكان
بە بەرھەمى جوانيان
توانىيان ئاھەنگەكە
رازاوھتر بىكەن و بە
دابەشكردنى خەلات و
دىيارى كۆتايى
بەئاھەنگەكە ھات.

گۆقارى (ھەنگ) لەئاھەنگەكەدا ئامادەبوو و چەند مىندالتيكى دواند:
* سەرھەتا ماسترۆى تىپەكە دەستە خوشكتان (جەنە محەمەد) گوتى:
من يەكەم سالنمە بەشداربى لەخولى مۆسىقادا دەكەم، بەلام ديارە
مامۆستاكان منيان بەدل بوو، بۆيە ھەلىيانبۇزاردم بەسەرپەرشتيارى ئاھەنگەكە
من ئامىترى (ئۆرگ) دەژەنم.
* ئالان موحسەين مىندالتيكى ژىرەو وتارى قوتابىيانى بەشداربووى خولەكەى
خوتىندەوھە، گوتى: ھەست بەخۆشبيھەكى زۆر دەكەم كە وتارى قوتابىيانم
خوتىندەوھەو مىوانان گوتيان لى گرتم و چەپلەيان بۆ لىتام.
من وەك پەيامىتر لە (ھىلانەى مىندالان) دا ئىشەم كىردوھە، ئىستاش ئامىترى
(ئۆرگ) دەژەنم.

* بەفر عەبدولرەھمان لەسەر ئامىترى كەمان بەگۆرانىيى رۆژەكانى ھەفتە
ئاھەنگەكەى رازاوھتر كىرد، گوتى: شانازى و سەر بەرزىيەكى زۆرە بۆمن كە
لەم خولەدا بەشداربووم و گۆرانىم گوت و مۆسىقام ژەند.
* ئەھمەد جەمال لەسەر ئامىترى (برامس) گوتى: لەژياندا
ھەستەم بەخۆشبيھەكى وا نەكردوھە، كە تىپىكى ئاوا
خنجىلانە بەشداربىيان لەم ئاھەنگەدا كىرد.
* شەيخا ئازاد ئەندامى تىپ و كلارنىت ژەن گوتى:
جىگاي خۆشھالىيە، چونكە يەكەم كىچم ئامىترى (كلارنىت)
دەژەنم، ھەزىش دەكەم بىم بەژەنىيارىكى باش بۆ خزمەتى
گەلەكەم. من وەرزشوانم و لە تايكوندۆ بەشدارىم كىردوھە،
لە ھەموو يارىيەكانى قوتابخانەش بەشدارىم كىردوھە.

۱۹

ژماره ۱۱۱
تشرینی یه کهم
۲۰۰۵

سۆ له به ناوبانگترین هونه رمه ندانی جیهان

نا: رۆزا عوسمان دهشتی

۱- لیۆناردۆ دافنشی: هونه رمه ندیکی

ئیتالییه، له سالی ۱۴۵۲ ی زایینی له شاری
فلوره نسا له دایک بووه له سالی ۱۵۱۹ کۆچی
دوایی کردووه.

له بواری توپکاری و ئەندازه و ئەدهب و موسیقاو
پهیکه رتاشی و وینه کیشاندا کارامه بووه،
له وینه کیشاندا ناوبانگی دهر کردووه.
مۆنالیزا (جوکۆندا) و مۆمی سووتاو
له به ناوبانگترین تابلۆکانی هونه رمه ندن.

۲- مایکل ئەنگلۆ: ئەو هونه رمه نده سالی
۱۴۷۵ ی زایینی له شاری (توسکان) ی ئیتالیا دا
هاتووه ته دنیا و سالی ۱۵۶۴ کۆچی دوایی
کردووه.

وینه کیش و پهیکه رتاش و ئەندازیارو
شاعیر بووه. نمونه ی کاره هونه ریه ناو داره کانی
دروستکردنی پهیکه ری (موسا) پیغه مبهرو
داتاشین و هه لکۆلینی گومه زی که نیسه ی (قدیس
پترۆس) ه له رۆمای پایته ختی ئیتالیا.

۳- فان کوخ: هونه رمه نده هۆله نده ی له سالی
۱۸۵۳ ی زایینی له دایک بووه، به لام له فهره نسا
ژیاوه له سالی ۱۸۹۰ کۆچی دوایی کردووه.
له وینه کیشانی سروشتیدا دهستیکی بالای
هه بووه و په کیک بووه له رابه ره کانی (قوتابخانه ی
دهر برین).

* دو اجار مامۆستای وانه بیژ (کارزان که مال)
گوتی: چالاکیی قوتابخانه کانی ناوه ند بو
ئه مسالیش دوو خولی بو ژماره یه کی زۆر
له قوتابیانی سه ره تایبی و ناوه نده ی
کرده وه، به باشیشمان زانی خولیکیش بو
ئه ندامانی تیپی چالاکی بکه پنه وه، خوله که بو
راهینانی ئەندامانی تیپ بوو له سه ر نۆته ی
موسیقا، چونکه پیشتەر قوتابییان نه یانده توانی
نۆته ی موسیقا بخویننه وه.

نا: ناسووه عه بدوللا زاده
په یامتیژی گۆفاری ههنگ

ئا: لەفۆلكلۆرهوه:
قهيسەر عەبدوئىلا محەمەد
نيگار: هەزار سەلاج

٢٠
ژمارە ١١١
تشرینی یەكەم
٢٠٠٥

- ئەوه چۆن لەم ئاقارەدا بەسەر بەستی
دەسوور پێتەوه، دیاره ناترسیت؟
مربشکی بەستە زمان بەهەناسە ساردییەوه
وہلامی دایەوه:

- جووجەلەکانم زۆر بچووکن و دوو رۆژە
لەهیلکە ترووکاون، برسییەتیت ناشکێن و
تیرت ناکەن، با گەرەبن ئینجا وەرەوه.
بەهەر حال پتیوی بۆ ئەم جارە دلێ سارد
بووہوهو پۆیشت، مربشکی داماویش بەپەلە
جووجەلەکانی گرد کردنەوهو بەرەو مائی مام
حەیدەر کەوتنە پتی، کە گەیشتەجی بەمام
حەیدەری گوت:

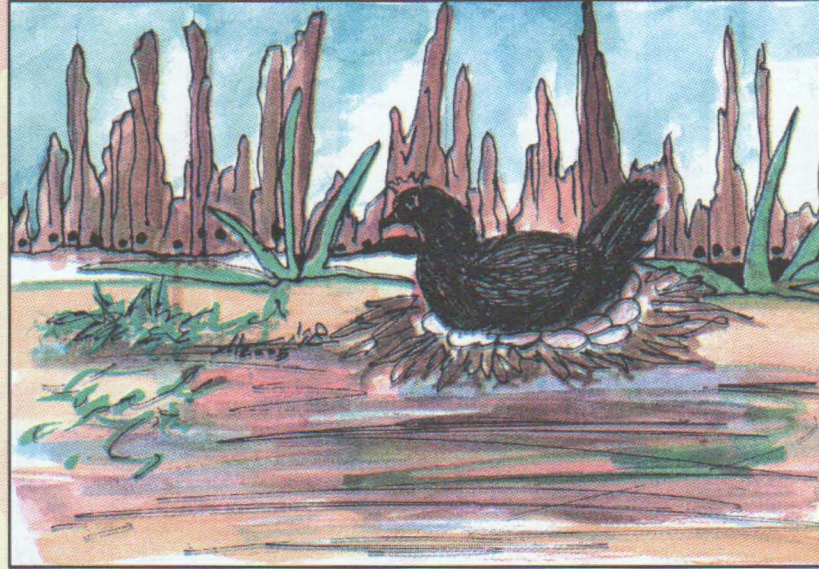
- مام حەیدەر فریامان کەوه، پتیویەک
خەریکە خۆم و جووجەلەکانم دەخوات.
مام حەیدەر گوتی:
- بەسەرچاو، هەر ئەمڕۆ دێم چارەبەکت بۆ
دەکەم.

ئینجا مام حەیدەر چوو نزیك کولانەى
مربشکە کە حەشارگە یەکی دروست کرد ،
تاکو خۆی و تازییەکانی تیدا حەشار بدات.
پاش دوو رۆژ پتیویە کە هاتەوه، بەهەرەشەو
گورەشەوه دەیگوت:
- ها مربشک ، خۆ ئیستا بیانووت
نەماوه؟

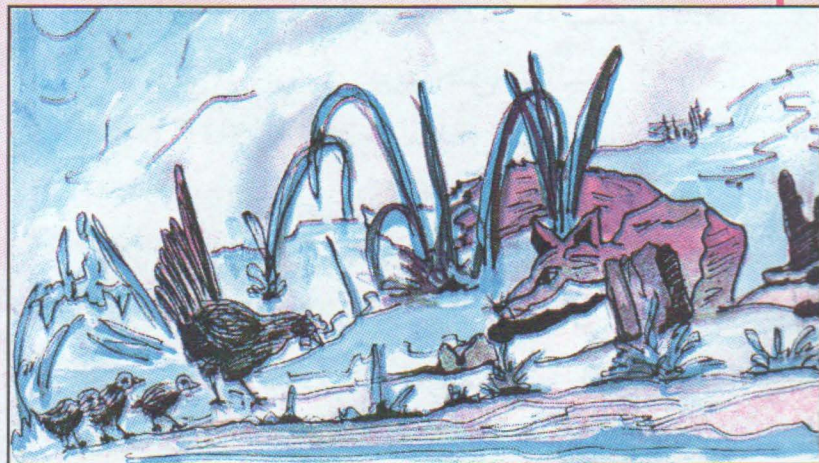
مربشکیش دەیزانی ئەمە دواجار بەتی بیت
بۆ لای، بۆبە گوتی بە هەرەشەو گورەشە کە ی
نەدا، بە پتیوی گوت:
- وەرە بە یە کەوه هەلپەرکییەک بکەین،
تاکو باشتەر برسیت بیت، ئینجا دەست بکە
بە خواردنە کەت.

مربشک و مام حەیدەر

مربشکیک لە گوندیکدا چەند هیلکە یەکی کردو
لەسەریان کورک بوو، پاش ماوه یەک چەند
جووجەلە یەکی هەلپینا .
مربشکە بەقرتە قرت جووجەلەکانی بەدووی خۆی
دان و چووہ ناو گژووگیا بۆ ئەوهی خواردن پەیدا
بکات، لەناکاو پتیویەکی برسیی لێ پەیدا بوو، پتی
گوت:

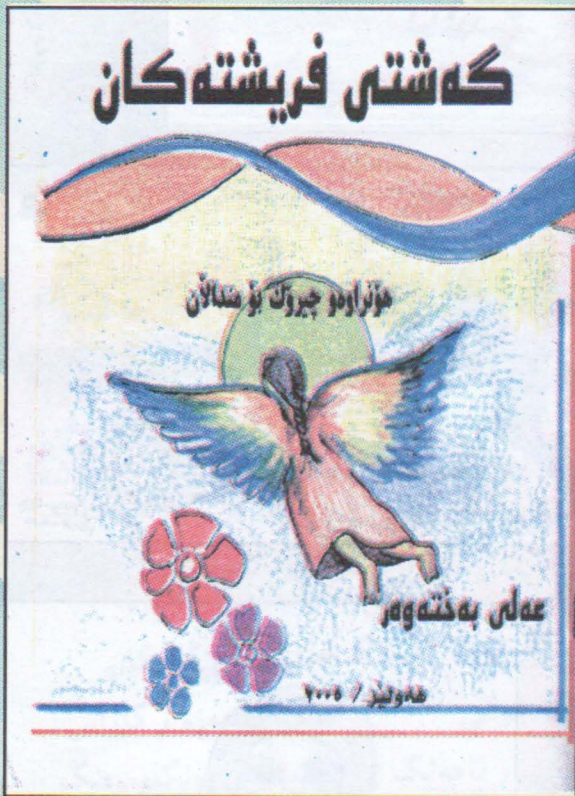

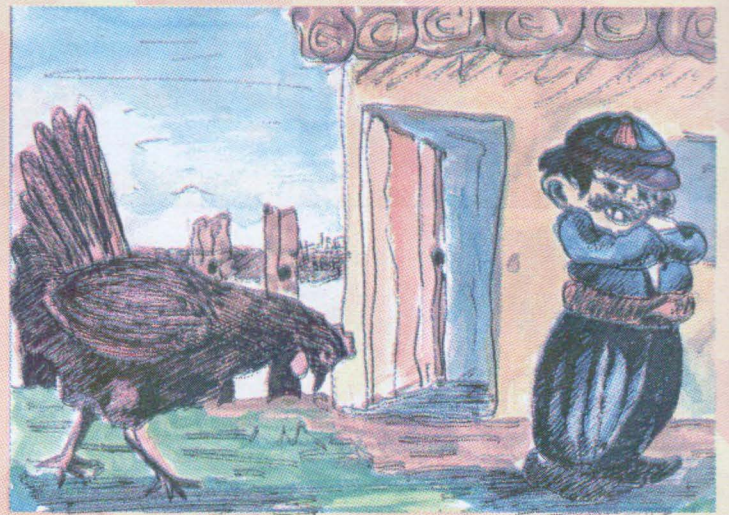
۲۱
 ژماره ۱۱۱
 تشرینی یه‌که‌م
 ۲۰۰۵

کتیبخانه‌ی (هه‌نگ)

(گه‌شتی فریشته‌کان) پینجه‌مین
 کتیبی چاپکراوی مامۆستا (عه‌لی
 به‌خته‌وه‌ری) ی شاعیره که به‌م زووانه
 له‌هه‌ولێر له‌چاپخانه‌ی (هاوسهر)
 به‌چاپی گه‌یاندوووه‌و دانه‌یه‌کیشی
 پیشکەش به‌کتیبخانه‌ی (هه‌نگ)
 کردوووه.

ئیمه له‌کاتی‌کدا سوپاسی شاعیر
 ده‌که‌ین هیوادارین هه‌ر به‌رده‌وام
 بی‌ت و ئیوه‌ی په‌پووله‌ش به‌گه‌رمی
 پیشوازی له‌م کۆمه‌له‌ (هه‌نراوه‌و
 چیرۆکه) بکه‌ن.

ریتوی و مریشک ده‌ستیان به‌هه‌له‌په‌رکتی کرد،
 ریتوی ده‌یگوت:

هه‌مریشکه مریشکه لانی
 سنگت بخۆم له‌گه‌ل رانی
 مریشکیش گوتی:

مام چه‌یده‌ر هات له‌هه‌ردا
 تووله‌و تازی له‌گه‌لدا

ریتوبیه‌که تووره‌بوو، به‌مریشکی گوت:

- پیره‌ژن، تو‌نازانی گۆرانی بلیت! ئینجا
 گوتی:

هه‌مریشکه بو‌ر به‌له‌که

جووجکانت خۆم گه‌له‌که

ئینجا مریشکیش هاواری کرد:

مام چه‌یده‌ری شاورى

بگرن ریتوبی غه‌زری

ئینجا تازییه‌کان به‌تاو له‌چه‌شارگه‌که هاتنه

ده‌ره‌وه‌و هیرشیان برده‌سه‌ر ریتوبیه‌که‌و گرتیان. مام

چه‌یده‌ریش هات په‌تیکى له‌ملی ریتوبیه‌که کردو

رۆیشت.

به‌مجۆره مریشک و جووجه‌له‌کان له‌ده‌ست

ریتوبیه‌که رزگاریان بوو.

به رهه می نازیزان

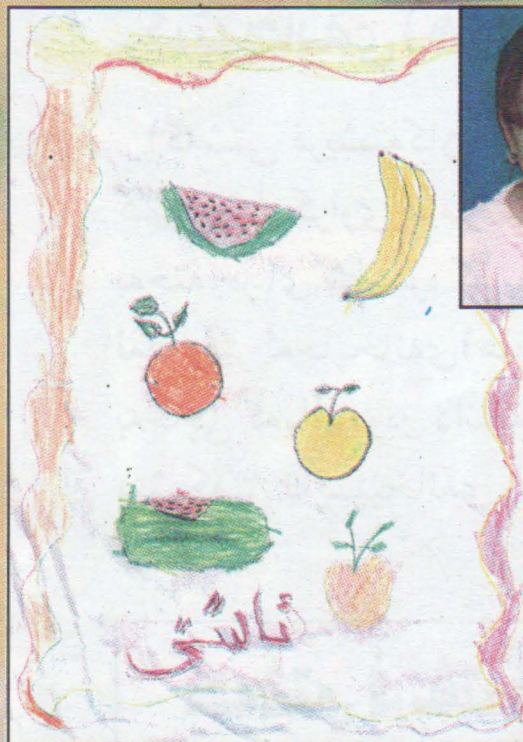
۲۲
ژماره ۱۱۱
تشرینی یه کهم
۲۰۰۵

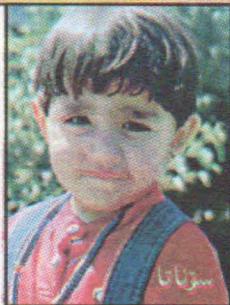
* ریحاب نوسامه نه حمده
پۆلی پینجه می سه ره تایی
قوتابخانه ی (بابا تاهیری هه مه دانئی)
هه ولیتر

* ناشتی که ریم سۆفی
پۆلی دووم
قوتابخانه ی (میدیا ی نمونه یی)
هه ولیتر

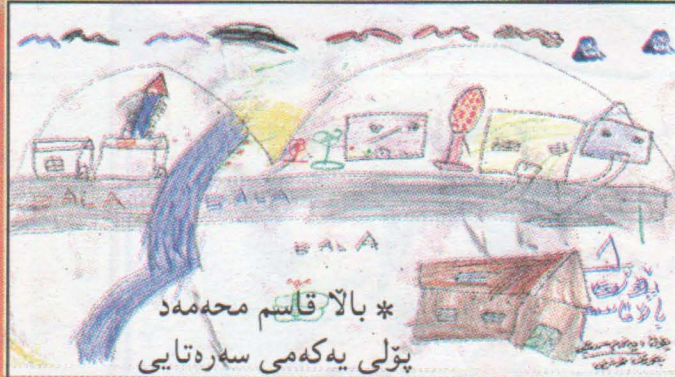

* سۆناتا سه لام جه عفه ر
میدیا ی نمونه یی
پۆلی (KC2)

سۆناتا سه لام
جه عفه ر

میدیا ی نمونه یی
پۆلی (KC2)

قوتابخانه ی (بیتوتین) ی نمونه یی / هه ولیتر

* باران حسدن حوسین
پۆلی چواره می سه ره تایی
قوتابخانه ی شهید حسدن نه چار / هه ولیتر

وشەي بىز نامادە كىردى: پشتىوان كەرىم شارهزا

دوای كورژاندنەوې پىتەكانى ئەم ناوانەى خوارەوہ لەناو خانەكانى خستەكەدا (۴) پىت دەمىننەوہ، چۆن دەتوانى ناوې ئەو نامبىرە بارىك و درىژ و خۆشەوېستەمان بۆ پىك بىنى كەھەموو شتىكى پى دەنووسىن.
 گوڤار، دەفتەر، رۆژنامە، پەرتووك، كاغەز

ا	ب	پ	ت	ك	خ	د
ه	و	ز	س	ش	ج	چ
ع	ق	ر	ف	غ	ك	گ
ل	م	ن	ی	ه	ز	ه

مەتەل

ئا: لائىقە سەلاھەدىن

- ئەمە چىيە؟
- ۱- بى ئەوې قسە بكات شتمان فىر دەكات؟ كىرىن
- ۲- لاقى نىيە غار دەدات، بالى نىيە هىلكە دەكات؟ سار

شىكارەكە لەلاپەرەيكى دى بدۆزەوہ.

وینە رەنگەردن

ئا: مەھاباد خەلىل

- ئەم وینەيە
- وہكو وینە
- رەنگا ورەنگەكە
- رەنگ بکە:

وستەر مورخ (نەعامە) گەورەترین بالندەيە و بالايى لەدوو مەتر زياترەو قورسايى بەقەد قورسايى جوانوويەكە نەعامە ئەگەر لەمەتر سىدا پىت دەتوانىت بەخىرايى (۷۲) كىلومەتر لەيەك كاتر مەردا رابكات، واتە لەئەسپى كىنەركى خىراترە.

بۆ زانىن

ئا: نالان موحسین خالىدى

٢٥

ژماره ١١١

نشریاتی یه کهم

٢٠٠٥

ناههنگی بووک گواستنهوه

نووسینی: یاسر مه عن
و. لهعه ره بیهه وه / هۆزان

خۆشحالین به بانگههشت کردنتان

بو ناههنگی بووک گواستنه وه ی

(جگه رای کورم و کچی مامی

(گه ده) له میوانخانه ی (په نکر یاس)

له شه قامی (ریخۆله کویره)

به رانه ر (ریخۆله باریکه کان) له

کوومه لگای (ریخۆله ئه ستوره کان).

له م ناههنگه دا میر (دل) و

ئه ندامانی خهزانه که ی (گوپچکو له ی

راست) و (سکو له ی چه پ) ئاماده

ده بن و (خرۆکه سووره کان)

به خۆراییی (خوین) دابه ش ده که ن.

ههروه ها ههردوو گۆرانیهیتری

به ناوبانگ (زمان) و (قورگ) یش

ئاماده ده بن.

تیبینی / تکایه ئه و که سانه له گه ل

خۆتان مه هینن که (ددانی شیر ی) یان

ههیه... پیرۆزه و... و سوپاس

سه رچاوه: مجلتي - العدد ٢٦ السنة العشرین

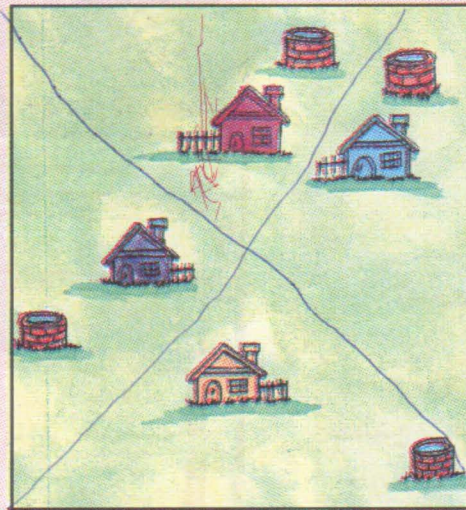
١٩٨٩/٦/٢٦ ص ٣٤.

ئا: تارا

دابه شکردنی زهوی

چوار برا خاوه ن ته م
پارچه زهوییه ن که
بریتیه له چوار مال و
چوار بیر.

ئایا ئه نداز باریک چۆن
ده توانیت ته م رووبه ره
له نیتوانیندا دابه ش
بکات به مه رجیک هه ر
برایه ک پارچه زهوییه ک و
مالیک و بیریکی
به ریکه ویت؟

شیکاره که له لاپه ره یه کی دی بدۆزه وه.

ئا: چرا

ئه م هۆنراوانه هی کام شاعیرن؟

١- کوردستان جیگای به چکه شیرانه
جیگای هه وارگه ی کوردو گۆزانه
خوایه هه رخۆش بی ، بو مان تاسه ربی
پاشماوه ی خاکی مادو بابانه
(قانیع، هاوار، کوردی، مه لای جزیری)

٢- ئه ی کوردینه ، ئه ی مه ردینه
باده ست له ناو ده ست که ی ن هه موو
بو به رزیتی خاکی وه تن
بو به کیتی بچین هه موو
کوردین هه موو
(زیوه ر) کاکه ی فه للاح، پیره میرد، دلدار

٣- خوایه وه تن ئاواکه ی
چه ند دلگیرو شیرینه
ده شتی خۆش و په نگینه
ئاوی که وسه ره
خاکی گه وه ره
پر له گۆل و نه سرینه
(گۆزان، بیخه و، هه ردی، بیکه س)

شیکاره که له لاپه ره یه کی دی بدۆزه وه.

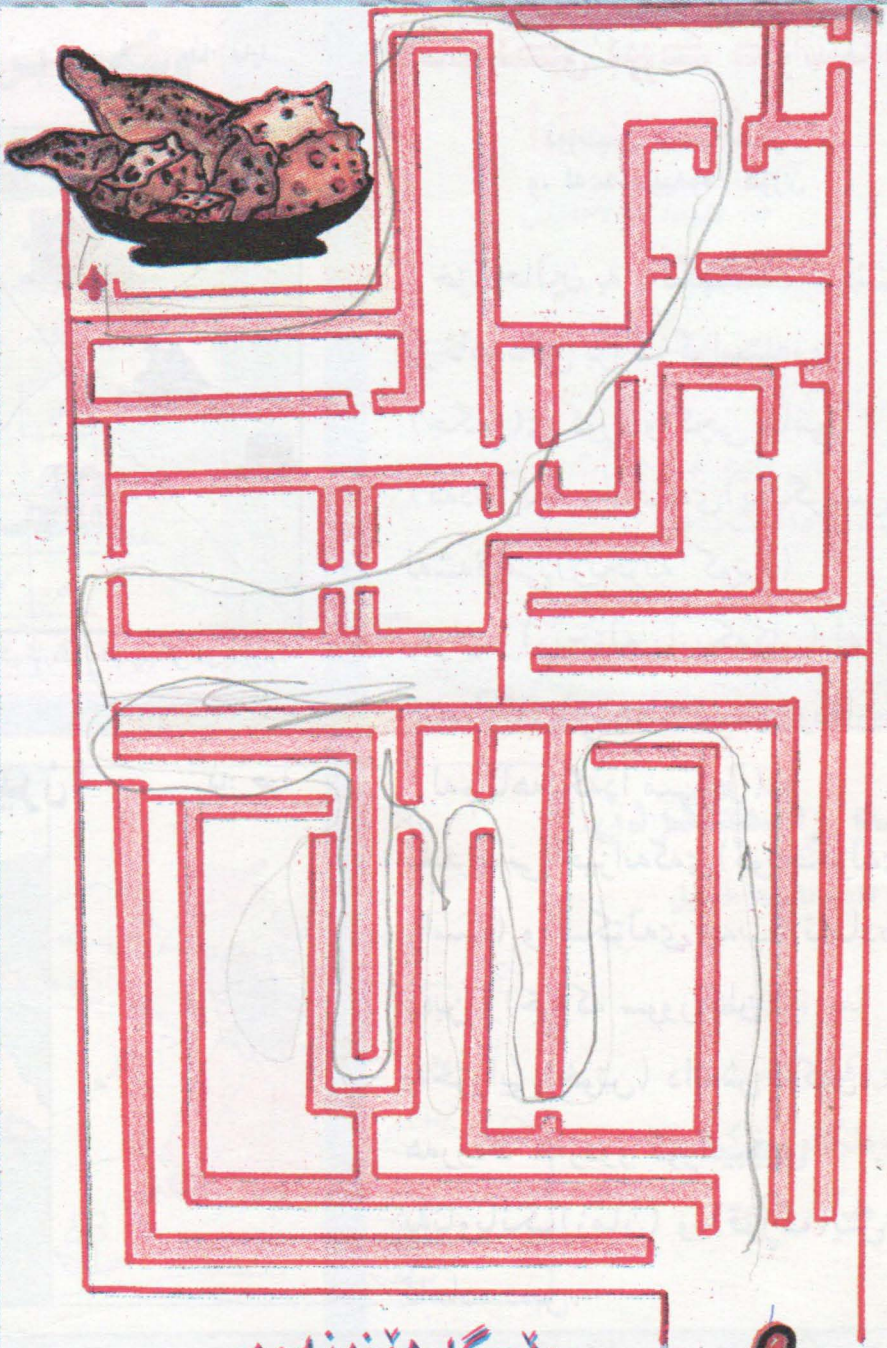
۶۶
 شماره ۱۱۱
 نشريني يهكهم
 ۲۰۰۵

پڙهڻو

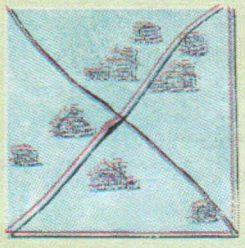
نا: عهبدوڻلا عومهر جهميد

۱- دادوهريک بهدزيک دهليت: پوليس
 دهليتن توڊووجار دزيت لهکوگايهکي
 جلوهرگ کردووه.
 دزهکه: بهلي راسته.
 دادوهر: يو؟
 دز: چونکه جاري بهکم کراسيتم يو
 کچهکم دزي، بهلام بهدلي نهيو، جاري
 دووهم گهراموه بيگورم!
 ۲- وهستايهک بهشاگردهکهي دهليت:
 نهري تو ماندوو نابيت نهوهنده
 دادهنيسي؟
 شاگرد: بهلي ماندوو دهيم.
 وهستا: باشه، پاش نهوهي لهدانيشتن
 ماندوو دهبيت چي دهکهي؟
 شاگرد: دادهنيشم و دهحهسيمهوه.

شيکاري لاپهړهکان

شيکاري مهتل: ۱- کتيب. ۲- مار.
 شيکاري وشه بزر: خامه
 شيکاري نه م هونراوه:
 هاوار، زيور،
 بيکس
 شيکاري دابهشکردني زهوي

ريگا دوڙينهوه

نا: مههتاب سهلاجهدين

ريگايهک بدوڙهوه يو نه م مشکه تا به پهنيرو
 سهموونهکه بگات يو نهوهي سکه برسپيهکهي
 پي تيڙ بکات.

تەلبووومی ههنگ

ژیکال عه‌دنان عه‌بدولقادر

سانا عه‌بدوللا

په‌روا شه‌فال به‌رزنجی

مینا شه‌فال به‌رزنجی

ساتو ئیبراهیم حوسین

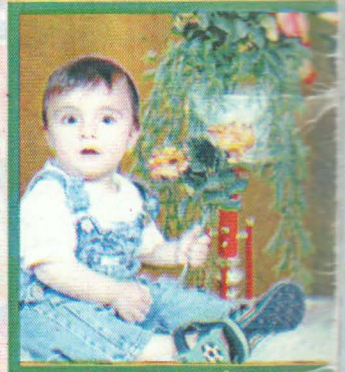
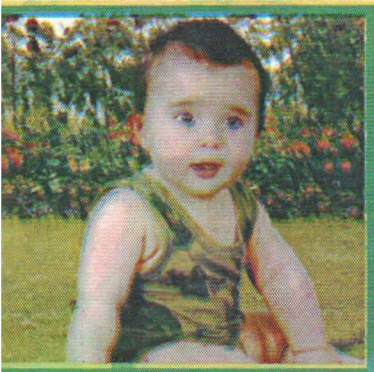

ریچین - دلشین نه‌جات حوسین

شکار موحسین عه‌لی

ژیبار موحسین عه‌لی

په‌بووله‌ فه‌لاح

عه‌لی پستیوان مه‌جید

مونیب جیسه‌مه‌دین جه‌وده‌ت

مسته‌فا جیسه‌مه‌دین جه‌وده‌ت

زه‌بیان عه‌دنان سابیر

په‌روا ناسیح موحسین

سیلان سه‌ردار

مه‌مه‌د یادگار

نالا عه‌دنان سابیر

مه‌مه‌د - زه‌ره عیسا

پشیلہ و تووولی

و. له عه ره بیه وه: فیان شیرکو
نیگار: دئشاد عه لی

